

ЗВІТ ЕКСПЕРТНО-ДОРАДЧОГО ЦЕНТРУ «ПРАВОВА АНАЛІТИКА» ЗА 2014 РІК

Рік після Євромайдану і трагічних подій в Україні... В різних сферах державотворення ініційовано, в деяких аспектах продовжено, роботу над процесом Євроінтеграції України. Втім зміни та реформи, які необхідні суспільству, відбуваються повільно, адже трансформації та перезавантаження потребує не лише влада, не лише судова система чи правоохоронні органи, а все суспільство, вся громадськість та кожен громадянин зокрема, який надалі обиратиме владу, судитиме за злочини та виховуватиме молоде покоління. Саме ці зміни на рівні свідомості кожного відбуваються дуже повільно і, як наслідок, серед іншого стримують та блокують багато реформ. Водночас про процес початку зміни суспільної свідомості свідчить Євромайдан, і саме задля сприяння цьому процесу змін повинні працювати інституції громадянського суспільства, які мали б формувати правильний та адекватний суспільний запит на необхідні реформи. На нашу думку, сьогодні реформи не відбуваються достатньо швидко, оскільки значна частина суспільства продовжує жити за «старими правилами», які привели Україну до війни (це стосується і державного апарату, загалом, і громадського суспільства).

Як наслідок, покращень у сфері впливу громадськості на процес прийняття рішень органами державної влади немає. Правове регулювання процедур участі громадськості не забезпечує ефективності такої участі, оскільки, на жаль, в ній немає зацікавленості. Культури використання ресурсу громадянського суспільства державним апаратом в Україні не існує, хоча й не можна стверджувати, що причиною цього не є, серед іншого, саме громадянське суспільство. Загалом участь громадськості в процесі прийняття рішень органами державної влади розглядається або формально, або як додаткове, чергове, не потрібне навантаження на чиновника. У свою чергу це приводить до того, що важливі нововведення, пропозиції, які пропонуються громадянським суспільством, роками не почуті та не враховуються при формуванні та реалізації державної політики, контроль та моніторинг за діяльністю органами державної влади обмежується констатацією фактів, які також не враховуються органами державної влади та не ведуть до необхідних реформ та притягнення до відповідальності осіб, винних у незаконних діях чи бездіяльності.

Таким чином, сьогодні ми маємо чіткі усталені корупційні схеми, налагоджену співпрацю злочинних угруповань від найнижчого до найвищого рівнів, систему незаконного впливу різних гілок влади одні на одних для прийняття незаконних рішень, тощо; а способу викорінення старих руйнівних для суспільства державотворчих традицій не винайдено, система стримувань та протипаг гілок влади для можливості притягнення до відповідальності за злочинні діяння не працює, ефективної схеми (системи) співпраці державного апарату із громадянським суспільством в Україні не існує. Тому політики, чиновники, правоохоронці залишаються безкарними та не відповідають за свої незаконні дії перед народом України. Завдання із руйнації «старої системи» стоїть перед кожним із нас та є необхідною передумовою для розбудови правової держави в Україні.

До Вашої уваги внесок ЕДЦ «Правова аналітика» у те, що ми вважаємо правильним та необхідним на шляху євроінтеграції України.¹

АНАЛІТИЧНА ПРОГРАМА

В межах аналітичної програми підготовлено та розповсюджено серед зацікавленої громадськості та медіа право-аналітичні матеріали щодо відповідальності за поширення неправдивої інформації, звільнення від кримінальної відповідальності за певні правопорушення під час придушення мирних протестів в Україні, в екологічній сфері, у сфері земельних відносин, правових умов добування корисних копалин, дотримання антимонопольного законодавства, серед яких:

1. Новини законодавства – січень 2014: звільнення від кримінальної відповідальності за деякі злочини.
2. Новини законодавства – січень 2014: криміналізація клевети.
3. Інструменти вирішення екологічних проблем. Доступ до інформації. Контроль за дотриманням норм законодавства. Оскарження рішень та бездіяльності органів державної влади.
4. Порушення законодавства про конкуренцію на ринку газових послуг та у сфері приєднання споживачів до Єдиної газотранспортної системи України.
5. Правові аспекти ведення тваринництва в Україні.
6. Сучасні еколого-економічні проблеми щодо запобігання змінам клімату» (5 звіт Міжнародної групи експертів ООН зі зміни клімату (2014 рік).
7. Правові умови добування сланцевого газу в Україні.
8. Надання землі у власність та користування.

---

¹ Діяльність організації протягом року не підтримувалася жодною із донорських організацій в Україні, тому здійснювалася на добровільних засадах членами організації. Висловлюємо вдячність за залучення до співпраці та підтримку нашої діяльності, що дозволило виконати ряд завдань, описаних у цьому звіті, Національному екологічному центру України, громадській організації «Голос Природи», ініціативній групі підприємств Львівщини, що працюють у сфері забезпечення конкуренції на ринку газу.

ПРОГРАМА «ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО»

Співпраця із громадським сектором:

Платформа громадянського суспільства Україна-ЄС (ПГС Україна-ЄС)

- Участь в Установчих зборах та входження до складу робочих груп: «Демократичні реформи, верховенство права»; «Права людини, гендерна рівність та недискримінація»; «Навколишнє природне середовище».
- Участь у формуванні концепції та напрямків діяльності робочої групи «Демократичні реформи, верховенство права».

Львівська крайова організація Асоціації українських правників

- Підготовлено звернення до Президента України, Прем'єр міністра України, Міністра юстиції, Голови ВРУ та голови комітету ВРУ з питань верховенства права та правосуддя щодо судової реформи та недопустимості ліквідації господарських судів в Україні.

Робоча група громадських організацій з питань зміни клімату (РГ ПЗК)

- Участь у щорічній зустрічі РГ ПЗК. Планування діяльності робочої групи на наступний рік.

Мережа зі зміни клімату

- Участь у зустрічі Мережі зі зміни клімату Східної Європи, Кавказу та Центральної Азії в Тбілісі.

Національна платформа Форуму громадянського суспільства Східного партнерства (НПФГССхП)

- Участь у зустрічі РГ 3 «Довкілля, зміна клімату та енергетична безпека» НП ФГС СхП.

Інші організації:

НЕЦУ, Голос Природи

- Дослідження правових аспектів ведення тваринництва в Україні.

- Участь у прес-конференції «Порушення прав громади на вирішення питань місцевого значення під час будівництва звіроферми на Дніпропетровщині.

Наше право

- Участь в інтерв'юванні з приводу підзвітності органів та посадових осіб Львівської міської ради.

ЕДЦ «Правова аналітика» надавалися правові консультації громадським організаціям/представникам громадських рухів з таких питань: доступ до інформації, вимоги до центральних органів державної виконавчої влади, процедура проведення громадських слухань, регулювання діяльності платформи громадянського суспільства Україна-ЄС, медіа-ресурси громадянського суспільства.

ПРОГРАМА РОЗВИТКУ ТА ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА

Організацією підготовлено та подано на розгляд відповідальних суб'єктів пропозиції до проектів нормативно-правових актів та до діючих нормативно-правових актів, серед яких:

- 1) **Закон України «Про засади функціонування ринку природного газу»,**
- 2) **Закон України «Про засади організації та здійснення моніторингу, звітності і верифікації викидів парникових газів»,**
- 3) **Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»;**
- 4) **Постанова Національної комісії про регулювання ринку енергетики про затвердження Порядку доступу та приєднання до Єдиної газотранспортної системи України,**
- 5) **проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій та статус суддів» та інших законодавчих актів щодо удосконалення засад організації та функціонування судової влади відповідно до європейських стандартів».**

В межах програми спільно з Львівською крайовою організацією АУП підготовлено звернення до Президента України, Прем'єр міністра України, Міністра юстиції, Голови ВРУ та голови комітету ВРУ з питань верховенства права та правосуддя щодо судової реформи та недопущення ліквідації господарських судів в Україні.

Враховані пропозиції:

Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про засади функціонування ринку природного газу» (щодо сприяння розвитку конкуренції на ринку робіт з приєднання до Єдиної газотранспортної системи України) заслухано в комітеті ВРУ з питань підприємництва регуляторної та антимонопольної політики і зареєстровано у ВРУ.

Пропозиції до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій та статус суддів» та інших законодавчих актів щодо удосконалення засад організації та функціонування судової влади відповідно до європейських стандартів» щодо недопущення ліквідації господарських судів враховано Президентом України, про що повідомлено Адміністрацією Президента України.

ПРАВОЗАХИСНА ПРОГРАМА

Найбільш поширені проблеми, до вирішення яких долучався ЕДЦ «Правова аналітика», та по яких відбувалося консультування: адміністративне судочинство, вирішення справ в Європейському суді прав людини, порядок звернень в органи державної влади, оскарження дій та бездіяльності органів державної влади, працівників ЛКП, тощо, порядок проведення перевірок контролюючими інстанціями, антикорупційна експертиза, проведення громадських слухань, створення, установчі документи та діяльність інститутів громадянського суспільства, доступ до інформації, участь громадськості у прийнятті рішень органами державної влади, проведення масових заходів, право законодавчої ініціативи, правила депутатської етики, нормативне регулювання діяльності ОСББ, соціальні права громадян, захист прав споживачів, антимонопольне законодавство, договірне право, екологічне право, земельне право, трудове право, правові аспекти енергозбереження, добування сланцевого газу, зміна клімату тощо.

Протягом 2014 року членами організації надано 43 юридичні консультації громадянам та громадським організаціям².

Справи:

Дотримання антимонопольного законодавства в газовій сфері

Участь у круглому столі в Міністерстві палива та енергетики з питань дотримання антимонопольного законодавства при приєднанні споживачів до ЄГТСУ.

Участь у нараді під головуванням заступника Міністра енергетики та вугільної промисловості України щодо звернення групи будівельних компаній з питання наявності ознак монополізації ринку будівельних послуг, пов'язаних з приєднанням до ЄГТСУ.

Підготовка пропозицій щодо внесення змін до Закону України «Про засади функціонування ринку природного газу», пов'язаних з підключенням до інженерних мереж газопостачання та подання їх в Міністерство енергетики та вугільної промисловості.

Участь у засіданні комітету ВРУ з питань підприємництва, регуляторної та антимонопольної діяльності: розгляд Проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про засади функціонування ринку природного газу».

Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про засади функціонування ринку природного газу» (щодо сприяння розвитку конкуренції на ринку робіт з приєднання до Єдиної газотранспортної системи України) зареєстровано ВРУ за № 5171 від 14.10.2014 та перереєстровано після обрання нового складу парламенту в кінці року..

Звернення в НКРЕ, Ліквідаційну комісію НКРЕ та до Президента України – щодо скасування Постанови НКРЕ № 75 про внесення змін до Постанови НКРЕ № 420 (для недопущення монополізації ринку робіт з приєднання споживачів до ЄГТСУ).

---

² В межах усіх програм центру.

ПРОГРАМА МОНІТОРИНГУ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ:

Участь громадськості у формуванні та реалізації державної політики

Позиційні документи:

Звернення щодо судової реформи та недопущення ліквідації господарських судів в Україні (спільно з ЛКО АУП).

Пропозиції про внесення змін до законодавства:

Організацією подано 5 пропозицій про внесення змін до чинного законодавства та до проектів нормативних документів.³

ЕКОЛОГІЧНА ПРОГРАМА

Організацією підготовлено та розповсюджено аналітичні матеріали у сфері доступу до екологічної інформації, відповідальності за порушення екологічного законодавства, оскарження дій та бездіяльності органів державної влади в екологічній сфері, правових аспектів ведення тваринництва, виділення земель, добування корисних копалин в Україні.

Екологічні проблеми (справи):

Шульгівка (Дніпропетровська область): будівництво звіроферми.

Організація брала участь у підготовці аналітичного видання на тему правових аспектів ведення тваринництва в Україні, надавала консультування активістам щодо оскарження незаконних рішень органів державної влади, проведення масових заходів тощо, брала участь в прес-конференції і розповсюдженні прес-релізів щодо неврахування інтересів місцевого населення при прийнятті рішень щодо будівництва великих підприємств тваринницької галузі, брала участь у семінарах-круглих столах для громадськості, на яких представлено аналітичні доповіді з питань правових аспектів надання земель у користування, можливостей громадськості для участі у прийнятті рішень.

Судові справи:

Доступ до інформації про міжнародні угоди про продаж квот на викиди парникових газів - позов ЕДЦ «Правова аналітика» до Державного Агентства екологічних інвестицій та Міністерства юстиції України

Апеляційний суд скасував рішення суду першої інстанції та виніс рішення, яким відмовив ЕДЦ «Правова аналітика» у задоволенні позову. Таким чином громадськість в Україні не має доступу до міжнародних угод про продаж квот на викиди парникових газів, в межах яких в Україну надійшли кошти, які повинні бути використані для екологізації економіки України.

Розвиток законодавства в екологічній сфері:

---

³ Див. програма розвитку та імплементації законодавства.

Пропозиції до проекту ЗУ «Про засади організації та здійснення моніторингу, звітності і верифікації викидів парникових газів». Даний проект закону розробляється Кабінетом Міністрів України уже декілька років, але його не прийнято.

Нами надавались консультації в екологічній сфері з питань: судового оскарження рішень органів державної влади в екологічній сфері, виділення земельних ділянок для тваринницьких ферм, санітарно-захисних зон, участі громадськості у прийнятті рішень, зміни клімату, правових основ добування сланцевого газу тощо.

ПРОСВІТНИЦЬКА ПРОГРАМА:

Медіа діяльність:

На ресурсах ЕДЦ «Правова аналітика» розповсюджено 20 матеріалів з таких питань: внесення змін до законодавства у сфері криміналізації наклепу, звільнення від відповідальності під час придушення мирних протестів, правові підстави для втручання у внутрішні справи держави, судова реформа, обмеження доступу до інформації, дотримання антимонопольного законодавства та захист прав споживачів, надання землі у власність та користування, правові аспекти добування корисних копалин, будівництво екологічно-небезпечних об'єктів. Крім того матеріали про діяльність організації також розповсюджувалися на порталах Громадський простір та у блозі: Newsplot.

Організація брала участь у прес-конференціях:

Порушення прав громади на вирішення питань місцевого значення під час будівництва звіроферми на Дніпропетровщині (м. Київ): громадські організації підтримали протест жителів у зв'язку із неврахуванням інтересів громади при будівництві звіроферми.

Ми брали участь у телепередачі Вечірній Львів (Львівське телебачення) на тему: Реформа судової системи в Україні.

Участь у семінарах, конференціях, тренінгах:

Члени організації брали участь у 14 заходах - семінарах, конференціях, тренінгах, на 8 з яких презентували результати своєї діяльності:

1. Семінар «Розвиток потенціалу громад для вирішення екологічних проблем на місцях». Презентація: «Інструменти вирішення екологічних проблем. Доступ до інформації. Контроль за дотриманням норм законодавства. Оскарження рішень та бездіяльності органів державної влади» (м. Київ, Україна).
2. Зустріч Мережі зі зміни клімату Східної Європи, Кавказу та Центральної Азії (м. Тбілісі, Грузія).
3. Нарада в Міністерстві енергетики та вугільної промисловості України щодо звернення групи будівельних компаній з питання наявності ознак монополізації ринку будівельних послуг, пов'язаних з приєднанням до ЄГТСУ (м. Київ).
4. Круглий стіл в Міністерстві енергетики та вугільної промисловості України з питань дотримання антимонопольного законодавства при приєднанні споживачів до ЄГТСУ. Презентація: порушення антимонопольного законодавства при виборі підрядників для надання послуг із приєднання споживачів до ЄГТСУ (м. Київ).
5. Тренінг для представників ГО та ЗМІ на тему: «Прозорість діяльності компаній видобувної галузі в Україні» (м. Львів).
6. Науково-практична конференція викладачів та аспірантів кафедри екологічної економіки. Презентація: «Сучасні еколого-економічні проблеми щодо запобігання змінам клімату» (5 звіт Міжнародної групи експертів ООН зі зміни клімату (2014 рік) (м. Львів).
7. Нарада в Міністерстві енергетики та вугільної промисловості України щодо звернення групи будівельних компаній з питання наявності ознак монополізації ринку будівельних послуг, пов'язаних з приєднанням до ЄГТСУ: обговорення пропозицій про внесення змін до ЗУ «Про засади регулювання ринку природного газу» (м. Київ).
8. Зустріч РГ 3 «Довкілля, зміна клімату та енергетична безпека» НП ФГС СхП (м. Київ).
9. Участь у засіданні комітету ВРУ з питань підприємництва, регуляторної та антимонопольної політики: обговорення проекту закону «Про внесення змін до ЗУ «Про загальні засади функціонування ринку природного газу» (підготовлено та поданого за участі ЕДЦ «Правова аналітика») (м. Київ).
10. Лекція для магістрів Національного лісотехнічного університету України (Інститут екологічної економіки). Лекція: «Реалізація екологічного законодавства в Україні» (м. Львів).
11. Участь у зустрічі активістів «Наслідки видобування сланцевого газу в Україні». Презентація «Правові аспекти добування сланцевого газу» (м. Київ).
12. Участь у зустрічі активістів «Екологічні проблеми промислового тваринництва». Презентація «Земельні питання у промисловому тваринництві» (м. Київ).
13. Участь у студентському Стетсонському конкурсі міжнародного екологічного права в якості запрошеного судді (5-6 грудня, м. Київ, Інституту міжнародних відносин).
14. Участь у щорічній зустрічі РГ ПЗК (м. Львів).

Участь у підготовці видань спільно з іншими інститутами громадянського суспільства:

«Зміни себе, а не клімат». Розділ «Проблеми та недоліки законотворчого процесу України у сфері зміни клімату»/ Робоча група з питань зміни клімату. За ред. Є. Колішевського.

Кількісні показники:

Показник:	2014 рік	2013 рік	2012 рік	2011 рік	Разом

Колектив, осіб	4 (з них 0 нових)	4 (0 нових)	4 (0 нових)	4	4
Партнерські організації/установи	1	1	3	3	8
Аналітичні матеріали у сфері права	8	16	20	33	77
Правові консультації	43	59	44	30	172
Кількість осіб, яким надано правову допомогу	21 (з них 13 нових)	34 (з них 27 нових)	21 (з них 19 нових)	10	69
Кількість інститутів громадянського суспільства, яким надавались правові консультації тощо	5 (з них 1 нових)	5 (з них 1 новий)	5 (з них 2 нових)	7	11
Коментарі та пропозиції до проектів нормативно-правових актів та до діючих нормативних актів	5	6	5	4	20
Започатковані справи; з них: судові справи	1	4	2	4	11
		1	2	-	3
Вирішені правові питання/завершені справи; з них успішно:	3	3	1	1	8
	-	1	1		2
Участь у засіданнях громадських рад	-	-	3	4	7
Участь у громадських обговореннях	1	1	5	2	9
Участь у підготовці позиційних документів, аналітичних доповідей/документів/записок	3	3	1	1	8
Звернення/запити про доступ до інформації	8	10	77	5	100
Звернення/скарги для вжиття заходів та оскарження діяльності	4	33	11	-	48
Участь у конференціях/семінарах/тренінгах/круглих столах/нарадах	14	10	14	9	47
Презентації/експертні виступи/лекції	8	5	4	5	22
Участь у прес-конференціях, телепередачах, коментарі, репортажі, статті у медіа	8	62	26	4	99
Проекти ЕДЦ «Правова аналітика»	-	1 (0 нових)	1	-	1
Проекти, що реалізуються спільно з іншими організаціями	-	1 (0 нових)	2	-	2
Видання, підготовлені організацією чи за участі організації	1	2	2	1	6

Інформація про фінансову діяльність організації:

<i>Сума надходження, грн.</i>	<i>Джерело надходження</i>	<i>Проект</i>	<i>Загальна сума витрат, грн.</i>
5 175	Національний екологічний центр України	Зустріч Мережі зі зміни клімату Східної Європи, Кавказу та Центральної Азії	5 175